

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC ÉGYLET

Alapította: Dr. BÓROS GYÖRGY.

Bálint Balázs (1882–1931).

Az unitárius nevelő mintaképe, kit hosszú, munkás élete és hűséges szive érdekesített lapunknak erre az első oldalára. Halálát gyászoljuk meg, de életét kövessük!

Vári Albert ur

Loco

Str. Al. Vlăhuță 6 [Bolyai-u.]

Bálint Balázs.

1882–1931.

Mint viharban az erős tölgy, derékban törött ketté a Bálint Balázs munkás élete. Halála előtt egy héttel még halotti nótát zengett egyik kedves tanítványa felett, de a sirhoz már nem kísérhette el: utközben kidőlt, ágyba esett, honnan még egy utolsó erőfeszítéssel feltámaszkodott, hogy napirenden lévő munkáját, az iskolai beírást elvégezze. S el is végezte. Azonban a túlerőltetett munka által meggyötört, erős akaratu, de gyöngye testet 1931. évi augusztus hó 26-án hirtelen elragadta a kérlelhetetlen halál...

Bálint Balázs Firtosváralján született 1882-ben. Elemi iskolába is ott járt. A költői lelkületű József János tanítványa volt. Gimnáziumi és képezdei tanulmányait Székelykeresztúron végezte. Huszonhat évig tanított; előbb Lókodban, később Kénosban. Tanítói és kántori hivatalában a pontosság mintaképe volt. Nemcsak tanított, hanem nevelt is. Tanítványait illemre, a szülőkhöz, előljárókhoz és a nagyobbak tiszteletére nevelte. Világosságadó égő fákl volt, amely — míg másoknak világított — önmagát emésztette meg. Élete sok betegséggel, operációkat átélő szenvedéssel tarkított, nehéz pálya volt, de nem eredménytelen. Szerény, kitartó munkás, de megalkuvást nem ismerő, gerinces jelleme miatt pályáján sok tövisszurás érte, mely érzékeny lelkén sajgó sebeket ejtett, de a kijelölt, egyenes útról soha le nem térítette. Szorgalmas munkáját hatóságai elismerték. Az eredményes tanításért kitüntetés, az egyházi énektanításért elismerést, a gyümölcsfatenyésztésért pedig jutalmat nyert.

Erős lelke gyenge testben lakozott. Hosszantartó, nehéz betegségek gyötörték. Szilárd akarata sokszor átgázolt a veszedelmeken, de most elsodorta a szenvedések örvénye, pályája derékba törött. Sokszor figyelmeztettem: „Vigyázz magadra, a túlfeszített munka nem válik javadra.“ Ő azt felelte: „Hajt a vérem, nem állhatok ellen.“ Most a gyöngye test valamelyik alkotó része eltört s az egész összeomlott. A túlfeszített munka mártirja lett...

Temetése augusztus 28-án volt. Holt tetemét a templomban ravatalozták fel Kénosban. Ravatalára a család koszorúja mellett szebbnél szebb koszorukat és virágokat helyeztek tisztelői, tanítványai, tanító-egyletek és a helybeli társadalmi egyletek, melyek között szépségével feltűnt a helybeli nőegylet hatalmas, őszirózsákból diszesen font, gyönyörű koszorúja, amely felséges pompában fejezte ki az elmúlás gondolatát. Az Isten alkotta, gyönyörű természet ingyenes ajándékának illatával, szépségével nem versenyezhet a drága pénzen vett művirág... A nőegylet gondolata követésre méltó, szép példa!...

A ravatalt a gyászoló család mellett a gyermeksereg, a tanítványok sora, a presbiterium és a nőegyleti tagok — alkalmi, gyászbogódiszben — állották körül. Könnyekig megható, a tisztelet-

adásnak felséges, szép látványa volt... A templom nem volt képes befogadni a helybeli, a lóközi és a vidékről nagy csoportokban összesereglett gyászközönséget.

A koporsó felett imát és gyászbeszédet Kővári Jakab helybeli lelkész mondott, találó képekben és hasonlatokban mutatva be azt a buzgó tanítói munkát, melyet a megboldogult életében kifejtett. A pályatársak és barátok nevében Pálffy Ákos mondott érzékeny bucsút; a megyei tanító-egylet nevében Szabó János, a tanfelügyelőség részéről pedig A. Märginean tanfelügyelő tartott tartalmas emlékbeszédet.

A templomból a — két működési községe között elhuzódó hegyormon álló — lóközi köztemetőbe kísértük. A sirnál, mint volt lóközi munkatársa, Vári Domokos szentpáli lelkész bucsuzott a jó baráttól költői lendülettel; a szülőföld nevében pedig Bálint Albert gyepesi lelkész meghatottan mondott istenhozzádot a rokonnak, falusfőnek, a Firtos szülőttjének. A sirdombon Kővári Jakab kívánt békés nyugalmat.

A temetésen, a tanítványok és hívek hatalmas serege mellett, résztvett a tanítói és tanfelügyelői kar testületileg, a lelkészi és jegyzői kar számos tagja.

A család sorsa tragikus tanítóözvegyi és árva sors: bizonytalan jövővel és rendezetlen sorsu gyermekekkel...

Személyi vonatkozás, de érdekes a megboldogultnak halála előtt egy héttel hozzám intézett utolsó szava:

„Rosszul érzem magam, fáradt vagyok nagyon, ezt a sok szenvedés nemsoká' itt hagyom... Isten veled, pajtás, betegség már gyötör, úgy lefekszem most, hogy nem kelek soha föl.“

Mire ravatalánál így válaszoltam:

„Életed minta volt, halálod dicsőség, munka-mártíriaként fogad Téged az ég; hült porodra perdül le baráti könnyünk, Isten veled, pajtás, soha sem feledünk.“

Pálffy Ákos.

.....

Felhívás. Erzsébetvárosra 3—4 tanonc (ipart tanuló és 3 év alatt felszabaduló, 13 életévüket betöltött ifju) kerestetik az asztalos iparra. Felhívjuk falusi olvasóink figyelmét erre a jó alkalomra. Pályázók a lelkésztől hozott ajánlás alapján forduljanak Solymossy István ipartestületi elnök urhoz, Dumbraveni-Erzsébetváros. A szülők megnyugtatóására közöljük, hogy e városban van unitárius lelkész, aki a fiuk hogylétét keresztényi buzgósággal fogja gondjaiba venni, de ezen kívül is, elhelyezésük a legjobb mestereknél fog történni.

Én és az Isten.

**És jött az Isten,
És hozzám jött az Isten,
Hogy összeförjön, hogy leferitsen,
Hogy álmaim össze-vissza hányja
S reményeimet tapossa sárba . . .
És összeförjön, hogy ne éljek tovább.**

**És jött az Isten,
És hozzám jött az Isten,
Hogy felemeljen, hogy megsegítsen,
engem az ősi lázadó pogányt,
Aki magának is, másnak is csak árt.
És felemelt, hogy éljek csak tovább.**

**És jön az Isten,
És hozzánk jön az Isten
S megsegít minket sok-sok lázadó pogányt,
S ahelyett, hogy leferítne,
Ahelyett, hogy összeförne
Felemel, hogy éljünk csak tovább.**

Engem, Téged: sok lázadó pogányt!

Bede Emil. 1

.....

Leleki nevelés.

Iskolai szövetkezetek*).

„Nem jó az embernek egyedül lenni“. Ennek a bibliai igazságnak nemcsak családalapítási, hanem társadalmi és gazdasági szempontból is nagy jelentősége van. Gazdasági és társadalmi helyzetünk napról-napra mind szigorubbán követeli, hogy az ember ne maradjon egymagára, hanem bizonyos életcélok munkálására és elérésére társuljon, szövetkezzék. Ezt a gondolatot valósították meg a különböző jellegű szövetkezetek.

A fogyasztási szövetkezetek tagjaikat olcsó és jó áruval látják el s megóvják az áru-uzsorától. A tejszövetkezetek tagjaik tejtermékeit dolgozzák fel s értékesítik megfelelő áron. A hitelszövetkezetek olcsó kamatu pénzt adnak tagjaiknak s védelmezik a kamatuzsorától. Ezek az úgynevezett „alapszövetkezetek“, melyeknek egyike, másika ma már feltalálható minden élni akaró, haladni vágyó közösségben. Az alapszövetkezetek hajthatnak bármely más irányú ágazatokat, melyeknek mindenike összetartozandóságot, anyagi előnyöket, jóllétet, boldogságot munkál a kellő lelkiismeretes vezetés és a tagok buzgó kitartása mellett.

*.) E rovatban gyermekeink lelki nevelésének gyakorlati megvalósításáról fogunk cikkeket közölni.

Ahol ilyen szövetkezetek vannak, ott lüktetőbb az élet, nagyobb az összetartás, könnyebb a megélhetés amellett, hogy a szövetkezetek anyagi és erkölcsi támogatásban részesíthetnek egyeseket, közületeket, iskolákat, egyházakat.

A népet a szövetkezeti élet megismerésére, a szövetkezet előnyeinek megértésére csak hosszas felvilágosító, szövetkezeti nevelő munka által lehet fokról-fokra ránevelni. A szövetkezeti életre nevelő munkában a legtermészetesebb alapvető munkát az iskolai szövetkezetek végezhetik. Ilyen iskolai szövetkezetek ma már nemcsak a külföldön, hanem itthon is vannak úgy a közép, mint az elemi iskolák mellett. Egy ilyen elemi iskolai szövetkezet szervezését és működését óhajtom megvilágítani. Egyetlenegy példára, saját iskolai szövetkezetünkre hivatkozom csupán, mert más iskolai szövetkezetet nem láttam, de megengedem, hogy népesebb helyeken, nagyobb iskoláknál, nagyobb forgalommal lehetnek szebb eredménnyel működő szövetkezetek is.

Iskolai szövetkezetünk időben fiatal: 2 éves.

Iskolánknak 80 tanulója egyenkint 5 Leu, összesen 400 Leu üzletrész jegyzésével hívta életre. Erről beszél az „Üzletrészkönyv“, melybe a jegyzett üzletrészek vannak bevezetve. Aki „kinőnek“ az az iskolából, üzletrészeit kivethetik. Vannak, kik kiveszik; vannak, kik otthagyják öccseik, hugaik javára.

A szövetkezetet 1 ellenőr, 1 boltos, 1 könyvelő, 3 igazgató és 3 felügyelő vezeti. Ezek szerepe a következő:

Ellenőr (a tanító) felügyel mindenre. Ő a kulcsár. Szükség szerint kinyitja és bezárja a boltot, amely egy külön, erre a célra szolgáló szekrényben van elhelyezve. Felvilágosítást ad „szakkérdésekben“: bevásárlás, számlázás, könyvelés stb. Megárazza a számlával vásárolt árukat. Dönt vitás kérdésekben.

Boltos kiadja az árukat készpénzfizetés ellenében a tízperces szüneteken és a tanítás kezdete előtt. Tanítás után ellenőrnek átadja a kulcsot. Hónap végén beszámol az áruval és pénzzel „erkölcsi felelősség“ mellett. A boltos személye szükség szerint havonta változhatik. (Pénzkezelés a jellem próbája.)

Könyvelő egy könyvbe bevezeti a számlákat a vétel- és az eladási ár különbségének feltüntetésével. Pl.: Áruk értéke 100 Leu. Beszerzésnél 10% engedmény, haszon 10 Leu... stb. Könyvelő személye is változhatik időnként, hogy minél többen gyakorolják a könyvelést.

Igazgatóság gondoskodik az áruknek pontos időben való beszerzéséről, a boltos igazságos sáfárkodásáról.

Felügyelőbizottság ellenőrzi a tagok hűségét. Megtérésre inti a „tévelygőket“ s figyelmezteti, hogy ismétlődő esetben kizáratnak a szövetkezet „áldásaiból“: osztalék, ajándék, a közös játéktárgy használatára stb.

Minden tisztség tiszteletbeli és díjazatlan. Legszebb jutalom, ha valakiről megállapítottuk a leltárnál, hogy: „pontosan elszámolt“. Az

Remény szárnyán szebb jövőbe...*)

Harminc év viharszárnyain De a szív unitárius...
 Vaj' hol iramlik az élet?... Bátran vallja: „Egy az Isten!“
 Vagy tán vakon fut előlünk S ez „Egy Isten“ megvéd, megóv,
 A feledés örvényének?... Ha Ő velünk, veszély nincsen.

Mért nem áll meg pillanatra Vészfelhőt oszlat fejünkről
 A sors mostoha kereke, S két kezünket fogva vezet...
 Hogy emlékét — ködhomályból — Boldog leend majd szent hitünk,
 Minden szív napfényre vesse?... Mely érte türt és szenvedett.

Mert emlék, im, ég szívünkben, Szeret is Ő minket nagyon,
 Szomorú is... néha kedves, Mert lám! harminc év tanuja,
 Mely a sors véstes hullámin, Ódon, szürke falairól
 Mint enyészet, titkon repdes... Hitünk fényét csak úgy szórja.

*
 Testvérim! egy szép perc ölén Harminc éve, hogy büszkén áll,
 Szálljunk magunkba s im, lássuk: Új iskolánk, e zajos vár...
 Melyek szomorú emlékink De ki tudja benn' a jövő
 S miben áll a boldogságunk?... Örömmel, vagy bánattal vár?...

*
 Letűnt századok küszöbén Mi bizzunk csak szebb jövőben...
 Sokat hányódott szent hitünk; Szív s lélekkel rajta tehát:
 Mi temérdek könnyár s bánat Imádjuk szent Istenünket
 Jutott osztályrészüln nekünk! S áldjuk e közös, jó anyát!

A sors ostora mily sokszor Tartsunk ki ez anya mellett -
 Sújtott galádul mi reánk, S érte büszkén verjen szívünk!
 Mért hogy „Egy Istenünk“ nevét Mert ha ő él, szent hitünkben,
 Fennen hirdette dics'ímánk. Mi is örökre élhetünk.

Kolozsvár, 1931 szept.

Almási Gyula.

Ápotemkin riport az udvarhelyi körből.

Potemkinről, II. Katalin orosz cárnő miniszteréről, bizonyára hallottak már olvasóink s tudják róla, hogy miképen csapta be uralkodónőjét. Potemkin ugyanis a cárnőtől hatalmas összegeket kapott az orosz falvak felvirágoztatására, telepítésekre, stb., amiket ő, jó orosz szokás szerint, lassankint el is költögetett, de a saját mulatozásainak költségeire. Egyszer azonban a cárnő meg akarta nézni, hogy mennyire haladt már az a munka, amire ő olyan sok pénzt áldozott s ezért kíséretével beutazta az országot. Most már Potemkin mit csináljon? Hatalmas nagy vásznakat festetett virágzó falvakról, épületekről, templomokról, miegyébről s amerre csak elhaladt

*) A kolozsvári új kollégium építésének 30 éves évfordulójára.

a cárnő, ő az ut két oldalán felállította azokat a vásznakat. Távolból tényleg úgy nézett ki, mintha csakugyan falvak és épületek lettek volna; valóságban azonban csak a hatalmas orosz pusztá volt ott néhány nyomorúságos, festett vászonnal feldiszitve. Ezután a zseniális csalás után potemkiniádáknak neveztek minden olyan jelentést, mozgalmat, életet, amelyről csodás dolgokat hazudoztak össze, de amelyekből alig volt valami igaz a valóságban.

Sajnos, az emberek ma is sok potemkiniádát visznek véghez. Az élet azonban, amelyet pedig annyit szidunk, ennek az emberi csalafintaságnak sokszor épen az ellenkezőjét produkálja. Kishitűségből, bizalmatlanságból, félelemből s ezer másféle lelki gyengeségből kifolyólag, sokszor vagyunk úgy, hogy az életnek napsugaras oldalát nem akarjuk látni, az emberek jóságában, becsületességében, kiválóságában nem akarunk hinni, jó hírekben, bizakodó jelentésekben nem tudunk bízni. Ha valami jót hallunk, legyintünk egyet: Potemkiniáda! De ha elmegyünk a helyszínére, sokszor megbizonyosodunk, hogy mi tévedtünk, mi csalódtunk, mert az a jó hír, az a becsület, az a virágzó élet, amit nem akarunk elhinni: igaz! Az ilyen kellemes csalódásokról szoktuk mondani, hogy *úpotemkin-élmények*, a hazugságnak vagy nagyításnak, a potemkiniádának ellen-tétei igazzá való bizonyulásai.

Ilyen úpotemkin-élményben volt részem most, augusztus hónapjában, amikor az udvarhelyi unitárius egyházkör sok faluját bejártam s az egyházi élet lüktető energiáját saját tapasztalataim alapján lemértem. Nem azt akarom mondani, hogy az onnan érkező jelentéseknek nem hittünk s azért vártunk nagyon keveset az ottani élettől, hanem csak azt, hogy a mai nehéz, megpróbáltatásokkal teljes világban fekete szemüvegen át néztünk arrafelé is. De milyen igazi öröm fogott el, amikor a fekete szemüvegen is átsugárzó fény nyel felénk ragyogott tiszta sugárzásában az a kép, amelyről eddig azt hittük, hogy színe fakó s vásznán a gazdasági válság pókhálója éktelenkedik.

Gazdasági válság? Hát igen, az van ott is, de — hála az égnek — nem olyan mértékben, mint ahogyan azt a napilapok tudósításaiból olvassuk. Találtam olyan falvakat is, ahol senkinek sem volt tízezer leunál több adóssága. Viszont majdnem minden unitárius faluban van hitelszövetkezet, mely a papok irányítása mellett iparkodik emberségesen kezelni a megszorult gazdákat. Általában a hitelszövetkezetek igen jó szolgálatot tesznek mindenfelé és egyáltalában nem lekicsinylendő üzletmenettel rendelkeznek. Egyik faluban a hitelszövetkezet több mint másfélmillió leu kinlevőséggel bír, azaz annyit adott kölcsön a gazdáknak. S ha már a szövetkezeteknél tartunk, említsük meg a tejszövetkezeteket is, amelyek ebben a körben szép számmal találhatóak s óriási jelentőségűek. Hogy egyebet ne említsünk, a fajtehének beállításán és szakszerű kezelésén kívül, ma tulajdonképpen egyedüli jövedelme a falunak a tejszövetkezet. Mikor mindennek lement az ára elképzelhetetlenül és nevelésesen

alacsony összegekre, egyedül a tejtermékek azok, amelyek valamenynyire még tartják áraikat és jövedelmet hoznak a falusiaknak.

A fogyasztási szövetkezetek is megteszik a maguk feladatát, bár értékükből levon az a — elismerjük — kényszerítő körülmény, hogy a fogyasztási szövetkezet, információim szerint, csak kocsmával együtt képes megfelelő bevételről gondoskodni, ami egy-két egyházközségünkben azt eredményezte, hogy fogyasztási szövetkezetet nem akarnak felállítani. (Remélem, ez a pár szavas megjegyzésem fel fogja hívni szövetkezeti embereink figyelmét erre a kérdésre s a Közlönyben közölhetek olyan cikkeket, amelyek bebizonyítják, hogy igenis, a fogyasztási szövetkezet kifizeti magát kocsmá nélkül is.)

Hogy rátérjünk közelebről az egyházi életre is, illesse nyilvános köszönet és elismerés az udvarhelykörüi be!söembereket azért a buzgó és lelkes munkájukért, amelyet olyan jóleső-érzéssel tapasztaltam. Összehasonlításokat nem akarok tenni, bár amerikai hitrokainak érdekes versenyt indítottak ezen a téren az egyházközségek között s pontokkal jelölve egyleti munkát, templomlátogatást s egymást, minden évben sorrendet állítanak fel az egyházközségek között a végzett munkának és a hívek számának megfelelően. Egy szóval, csak annyit szeretnék megjegyezni, hogy bár minden körben így menne a munka, mint itt! Akár a nagy egyházközségeket vizsgálom, mint Vargyas, Derzs, Szentpál, Oklánd stb., akár a kisebbeket, mint Kénos, (ahol az egész községben nincs kocsmá, az ifjak közül talán egyetlen egy sem dohányzik, a Brassóban szolgáló ifjak 9000 leu értékben temetkezési együletet, felszereléseket adományoznak eklézsiájuknak stb.), vagy mint Székelymuzsna, (ahol a kis nőszövevség huszezer leuját odaadta kántori lakás építésére s ez összegen felül is közmunkával, adományokkal sietett segítségül), vagy mint Gyepes, (ahol majdnem a semmiből renoválták az orgonát, templomot stb.), szóval akármerre nézek, mindenütt azt látom, hogy az egyletek anyagi téren is segítségére siettek az egyházközségeknek s ez uton is a legszebb példát szolgáltatják mindnyájunk számára. Szellemi téren azután meg igazán szép munkálkodás folyik e kör egyleteiben. A körigylésről, ha a tudósítás idejében beérkezik, még e számunkban írunk, most csak annyit akarunk megjegyezni, hogy Vargyason például 600—700 ember jelenlétében tartanak minden vasárnap Dávid Ferenc Egyleti estélyeket s e számtól csak arányszámuknak megfelelően maradnak el a többi egyházközségek is. A kör egyleteinek szellemi nivójára jellemző, hogy tudomásom szerint ez a kör az első, amely Unitárius jeligére pályázatot hirdetett s a pályázat eredményeképen Bence Domokos versére Pállfy Ákos szerzett gyönyörű melódiájú, unitárius körü jeligét „Egy az Isten“ címen. Legujabban pedig a kör nagytekintélyü és buzgó esperesének indítványára egy kis gyűjtemény kiadását tervezik, melyben az egyletek számára felhasználható verseket és felolvasásokat akarnak közreadni. A gyermeknevelés terén is érdekes kísérlet a Dobai István „Jézust Követő Gyermek Társaság“, valamint a gyermekszövet-

kezet, amit Pállfy Ákos szervezett meg. Mindkettőről lapunkban írni fogunk.

Nem akarom hosszúra nyújtani ezt a kis beszámolót, amelyet nem az Udvarhelykőriekért írtam, hanem a többiekért: azokért, akik esetleg éppen úgy kétségeskedtek egyházunk erejében, mint én s akiknek a számára ennek a körnek intenzív és lelkes munkássága talán ilyen ápotemkin élmény, kellemes csalódás lesz. Adja Isten, hogy más körökben is érjenek engem s egész vallásközönségünket hasonló kellemes csalódások s akkor egyházunkat nem féltsem semmiféle válságtól, legyen az gazdasági, vagy politikai.

Szent-Iványi Sándor, D. F. E. titkár.

.....

Hirdetmény.

A miniszteriumilag engedélyezett *Cristur—székelykereszturi unitárius gazdasági iskola igazgatósága* közhirre teszi, hogy az iskolában a tanítás f. évi október 15-én megkezdődik. A téli félév tart április 15-ig s azután a tanulók a tanárok irányítása és ellenőrzése mellett folytatnak gyakorlatot a saját, illetve szülőik gazdaságában. Az iskola I. osztályába felvétetnek 14—30 éves, magyar anyanyelvű román állampolgárok, kiknek a következő feltételeket kell igazolniuk felvételi kérésükben:

- a) keresztlevelel azt, hogy betöltötték 14-ik életévüket, de a 30-ikat még nem;
- b) községi előljárósági bizonyítvánnyal azt, hogy maguknak, vagy szüleiknek legalább 2 hold mezőgazdasági ingatlanuk van;
- c) iskolai bizonyítvánnyal azt, hogy legalább 4 elemi osztályt végeztek;
- d) orvosi bizonyítvánnyal azt, hogy egészségesek és munkaképesek;
- e) községi előljárósági bizonyítvánnyal azt, hogy úgy ők, mint szüleik kifogástalan magaviseletűek.

Az iskola növendékei az intézetben konviktusi étkezést kaphatnak, a husz éven aluli növendékek pedig bennlakást is. 6 havi konviktusi díjban beszolgáltatandó egy öl tűzifa, egy mm. buza, 30 kg. kukorica, 5 kg. zsir, készpénzben pedig azon felül 1.720 Lei, mely utóbbi összeg megváltható tűzifa, árpa, burgonya, kukorica, vagy búzával. Internátusi, könyvtári, szerszámhasználati stb. díj 6 hónapra 1000 Lei. A konviktusi díj 2 havonként előre fizetendő, az internátusi díj pedig 2 egyenlő részletben szintén előzetesen.

Szegénysorsu és jó igyekezetű növendékek részére bizonyos számú ingyenes, illetve félkedvezményes helyek állnak rendelkezésre.

A felvételi kéréseket f. évi október 1-ig kell beadni az iskola igazgatóságához a székelykereszturi régi gimn. épületben, mely kéréshez csatolni kell a fentebbi pontok alatt felsorolt okmányokat és díjkedvezmény kérése esetén a községi előljárósági szegénységi bizonyítványt is. Bővebb felvilágosításokkal az iskola igazgatósága szolgál.

Egy levél, amelyből tanulnunk kell. *)

Schöppner Sámuel, v. borászati főfelügyelő, lapunk egyik legönzetlenebb barátja, a gazdaügyeknek lelkes munkása levelet irt a szerkesztőnek. Ez a levél nem a nagy nyilvánosság számára íródott, mégis szükségesnek tartjuk közlését, mert sokat tanulhatunk belőle. A keresetlen egyszerű szavak olyan emberre vallanak, aki nem csak szóval, hanem tettekkel is részt vesz a magyar gazdaközönség és a gazdaügyek támogatásában.

Íme a levél:

... Végre kilátás van arra, hogy Romániában az első magyar nyelvű gazdasági szakiskolát felállítják. Későbbre jutottunk idáig, de hangsúlyozom, nem elkésve. Állítólag az anyagiak hiánya miatt késett ily sokáig ez az iskola. Ez lehet ugyan igaz, de csak azért, mert mindazok, akiknek módjában állott volna, egyáltalán, vagy csak keveset áldoztak erre a fundamentális célra. Ezt a szót, hogy fundamentális, különösképen akarom hangsúlyozni, mert az erdélyi magyarságnak alapját, fundamentumát egy türhető viszonyok közt élő gazdaosztály képezi.

... Ha ez az alap meginog, — pedig a jelek szerint már lazulni kezd —, akkor összeomlik az épület úgy, hogy későbben felépíteni már alig lehet.

... Minden számottevő tényezőnek össze kell fognia tehát abban a létkérdést jelentő munkában, amely a gazda- és kigazdaosztály talpraállítását célozza. Most kell e kérdéssel komolyan foglalkoznunk, amíg még nem késő.

A gazda oktatására, tanítására sohasem volt még annyira szükség, mint most. Szükséges ez különösen azért, mert gazdálkodásunk rendszerét a változott viszonyokhoz mérten kell átalakítanunk. Aki ezt nem teszi, annak el kell vesznie.

Tudnunk kell, hogy adott viszonyaink mellett, miből kaphatjuk a legnagyobb jövedelmet? Milyen állatokat tartsunk és azokat észszerűen hogyan neveljük és takarmányozzuk? Mit és hogyan termeljünk?

Igaz, hogy mindezen kérdésekre a szakkönyvek és szaklapok legtöbbször megadják a szükséges utasításokat, de ezek csak elméletiek. Az elmélet és gyakorlat között pedig gyakran igen hosszú az út.

A gazdasági iskola feladata lesz, hogy az elmélet és a gyakorlat közötti távolságot áthidalja és az elméleti ismereteket a gyakorlatba is átplántálja...

Épen ezért magam is örvendek, hogy az első romániai magyar gazdasági szakiskolát végre felállítják.

Ezelőtt 10 évvel ígéretet tettem, s ezen ígéretet ezelőtt 3 évvel mértékadó körökben Kolozsváron megismételtem. Azt mondtam, hogy amennyiben egy magyar nyelvű gazdasági iskolát állítanak fel, úgy

*) A „Mezőgazdasági szemlé”-ből átvéve.

én mint szász ember, egy 2 holdas szőlő telepítéséhez szükséges szőlőoltványokat ingyen ajánlom fel az iskolának. Ezen ígéretemet most is fenntartom.

Egy gazdasági iskola fenntartásához sok pénzre van szükség. Ezt össze kell és össze is lehet hozni. Adjon mindenki, akinek módjában áll, áldozzon mindenki ezen célra valamit, mert hangsúlyozom, hogy a magunk helyzetén is csak a kiscgazdán keresztül segíthetünk. Ha a kiscgazda tönkremegy, létünk fundamentuma pusztul el...

Látogatás az unitárius cserkész táborban.

— Riport. —

Balatonszepezd, 1931 július. Az alkonyodó nap sugarai játszanak a magyar tenger színeken örökké változó vizén, amikor megpillantom a parttól nem messze fekvő erdő szélén a magyar unitárius cserkészek nyári táborát. — A 345. számú János Zsigmond cserkészcsapatot a budapesti egyházközség lelkes vezetői szervezik meg 1929 januárjában s ugyanazon év karácsonykor veszi át a csapat vezetését Pethő István unitárius lelkész, a csapat jelenlegi parancsnoka. Egy esztendő elteltével már, 1930 nyarán, együtt van a 40 cserkészből álló tábor Dunabogdányban s követi azt az idei táborozás, amelyiken már 55 fiatal cserkész vesz részt. — Örömmel és büszkeséggel szemléltem, hogy ezek a fiatal gyerekek milyen komolysággal és lelkesedéssel végzik cserkészmunkájukat. Nem fáradtak akkor sem, amikor gyakorlatozniuk kell, nagy figyelemmel és érdeklődéssel hallgattak, amikor az erdélyi magyar unitárius ifjúság helyzetéről és mozgalmáról előadást tartottam előttük. Egészséges vidámsággal veszik ki részüket a nyári vakációzás nyújtotta szórakozásokból. A nyilvános esti tábortüzeknél felcsendül ajkukon a dal s a falu lakossága és az idegen vidékekről összegyűlt nyaralóközönség áhítatos figyelemmel hallgatja a cserkésznökök után elénekelt régi erdélyi magyar dalokat és egyházi énekeket. Viselkedésük és fiatalos lelkesedésük az egész környék népe előtt megbecsülésüket vívta ki. Becsületos hűséggel méltók arra a névre, melyet csapatzászlójukon viselnek, mert bizonyosságot tudnak tenni arról, hogy erdélyi székely-magyarok és unitáriusok.

Ferenz József.

A kolozsvári Unitárius Nők Szövetsége őszi előadássorozatát október 6-ikán kezdi. Az előadások mindig szerdán d. u. 6-7-ig lesznek az unitárius kollégium dísztermében. Az idén az összes előadásokat nők tartják, különösen nőket érdeklő problémákról.

Mózes Mihályt, Edélyből elszakadt unitárius testvérünket, aki a honvédelmi minisztériumban mint százados szolgált, ez év tavaszán a vaskoronarend keresztjével, aug. 7-én pedig a háboruban szerzett érdemeiért a vitézi címmel tüntették ki.

Egyleti élet és munkásság.

Jelentés

a nagyajtai D. F. E. Nőkszövetségének 1930/31. évi munkásságáról.

Az egyesület az év folyamán is igyekezett megközelíteni kitűzött célját, amely az ön- és közművelődés terjesztése, a karitatív munka, az egyesületi szellem élesztése volt, az egymás megértése, az egymásközötti békesség és az együttérzés által.

Az évi működés az 1930 november 23-iki gyűléssel vette kezdetét, amelyen újabb három évre elnökek választott: Taar Gézáné, alelnök: özv. Györke Béláné, titkár: Gyulai Ilona tanítónő, jegyző: Téglás Józsefné, ellenőr: özv. Péterfi Lőrinczné és pénztáros: Bartha Lajosné.

Az év folyamán, minden második vasárnapon, tartatott 8 rendezés és 2 rendkívüli összejövetel. Az összejövetelek programja szépirodalmi tanulságos felolvasások, ismeretterjesztő előadások, ének és szavatelok előadása, a napi események gondolatkicserélő megbeszélése volt, amelyekben a vezetőség és a tagok élénk részt vettek. Minden összejövetel egyházi énekkel kezdődött és végződött, amely után kedves közvetlenséggel az egyes tagok rendre, megfelelő imádságokat olvastak fel, amelyek úgy az imádkozókra, mint a hallgatóságra mindig mély hatást gyakoroltak.

A Nőkszövetségének négyzólamu dalárdája a dalkultusznak is nagy buzgóssággal áldozott az év folyamán. Több évi buzgó tanulása folytán, elég erőt érezvén, az országos dalosversenyre is bevezetett s bár valószínű ezen versenynek ez évről való elmaradása, felkeltett ambíciója nem mond le a feltett szándékról. A dalosversenyen való részvétel utiköltségeinek részbeni előteremtése céljából egyfelől, másfelől, hogy az egyesület tagjainak családja között egy kellemes, közelebbi kapcsolatot létesítsen és az együttérzés szellemét ezzel is növelje, a vezetőség a tél folyamán három családias összejövetelt rendezett teaestélyek címen, amelyen a vezetőség által gondosan megválasztott, kedves szolid műsor, a Taar Géza lelkész által mindvégig vidám hangulatot keltő konferánszok feledhetetlenné és jövőre is kívánatosokká tették ezen estélyeket. Minden ilyen estélyünkön mintegy 40—50 családunk (90—100 lélek) vett részt, mert felekezeti iskolánk helysége, hol az összejöveteleket tartottuk, többnek befogadására képtelen volt. Ezen családi összejöveteleknek a nagy erkölcsi haszna mellett megvolt a megfelelő anyagi bevétele is.

A jótékonyasági munka rendjén, amely egyesületünknek természetes velejárója lett, ez év folyamán is, most már mint elmaradhatatlan teendőt, rendezte meg a karácsonyfa-ünnepélyt. A szegény gyermekek didergését enyhíteni és felekezeti iskolánk valamennyi

növendékének karácsonyi örömet szerezni, igaz lelki gyönyörűségére szolgált az ünnepély rendezésén fáradozó asszonyoknak. Egyesületünk kis árvájáról, aki a kolozsvári árvaleánynevelő intézetben talált elhelyezést, az évi feltartásdíj fizetése mellett sem feledkezett meg. Lelkész az ősz folyamán egyik kolozsvári útja alkalmával személyesen meglátogatta; az intézet számára az egyesületi tagok által adományozott szöteményeket kézbesítette és a kis árva testi és lelki állapotáról az egyesületnek jelentést tett.

Főntartottuk az állandó érintkezést a Romániai Kisebbségi Nőegyesület Központi Titkárságával is. Az ezen Nőegyesület által Beresztelkén létesített gyermeknyaraltató telep berendezéséhez, tagjaink természetbeni adományaival mi is hozzájárultunk s jól esett a ma annyira szükséges egységes kisebbségi munkába nekünk is bekapcsolódnunk.

Végül a magunk anyagi lehetőségeit is igyekeztünk gyarapítani, amidőn egyesületünk helyiségeinek világítására 2 köréggő lámpát s a nagyobb ünnepek alkalmából való berendezkedéshez 50 drb. összecsukható széket vásároltunk mintegy 5000 lei értékben.

Ha valami jót tettünk s ha valamiben erkölcsi sikert érhattünk el, legyen áldott az Örökkévaló Isten érette!

Titkár.

A „Székelykereszturi Unitárius Egyházkör Dávid Ferenc fiókegylete“ ebben az évben július 20-án *Korondon* tartotta évi rendes közgyűlését. Az unitárius templom színiültig megtelt a vidékről érkezett vendégekkel és Korond község unitárius és más felekezetű hűveivel. Az ünnepség három része egyfolytában tartatott s egyik a másikat egészítette ki.

A gyülekezeti éneket Ürmössy Gyula kereszturi segédlelkész imája követte, utána ifj. Máthé Lajos szentábrahámi lelkész mondott egyházi beszédet az őszinteségről, elítélve a mai időköt, amikor az őszinte beszédnek, cselekedetnek olyan gyakran hiányát érezzük. Az énekszámokat Zsakó Gyula énlaki és Fazakas Sándor kereszturi énekező-tanítók vezették.

Az istentiszteletet követő templomi ünnepély Pap Mózes elnök megnyitó szavaival kezdődött. Szerető, meleg beszédében bölcs utmutatásokat adott a mult emlékeihez ragaszkodó és azokat tisztelő székely lakósnak a jövőben megőrizendő, illetve kiművelendő lelki élet felé. A megnyitó beszédre Gyulai Árpád helybeli lelkész válaszólt keresetlen, közvetlen szavakban s üdvözölte a község nevében a vendégeket. Felolvasás következett ezután, melynek során Ütő Lajos kereszturi lelkész a vallásról és az erkölcsről beszélt. Tartalmas előadásába behímezte a Korond-vidéki mondákat s átfonta azokkal a székely nép minden nagy kérdését, vallásos és erkölcsi életét épen úgy, mint azoknak folyományát: életbenmaradását. A hallgatóság: vidéki vendég és falusi nép egyformán élvezte a helyénvaló fejtegetéseket, melyek szakszerűségük mellett a szép, költői

megnyilatkozásokat sem nélkülözték. Az ünnepséget megleghangú költemények fejezték be. Jakab Albertné sz. Gálly Irén unitárius vallásos tárgyú verset szavalt őszinte átérzéssel. Fülöp Árpád, végzett theol. akad. hallgató Mécs Lászlónak „A királyfi három bánata” című költeményét ismertette meg a mélyérzésű verseket szerető közönséggel. Őszinte meghatottságot váltott ki Bardócz Irénke szavalata, ki Pakots Károlynak „Hivnak a fekete szírték” című versét adta elő.

Az ünnepség után a közgyűlés következett, mely nem fárasztotta, inkább fellelkesítette az egybegyűlteket. Boros Jenő egyleti titkár alapos évi jelentéséből mindenki érdeklődéssel hallgatta, hogy a kereszturi körbe tartozó egyesületek, elsősorban az ifjúsági egyesületek és a Nőszövetségek lelkesen munkálkodnak s mind szellemi, mind anyagi vagyonukban egyre gyarapodnak. A javaslatok során a közgyűlés elfogadta azt az indítványt, hogy a jövő évi közgyűlést az egyik tavaszi hónapban rendezzék, *egybekötve a dalárda versennel.*

Az ünnepség után vendégek és vendéglátók a fürdő-telepen ebédeltek s ott töltötték el az időt a késő esti órákig. Utólag mindenki hálával gondolt Gyulai Árpád helybeli lelkész barátságos vendégszeretetére, ki az ünnepség előkészítését és rendezését köszönetet érdemlő alaposítással végezte el. De köszönet illeti, — s ezt a szereplők a helyszínen is hangsúlyozták —, a község lakosságát is, mely őszinte együttléssel s nagy lelkesedéssel vett részt az ünnepségen s tette azt jelenlétével még értékesebbé.

Gy. P. Zs.

Egyházi hírek.

Rovatvezető: ÜRMÖSSI JÓZSEF.

Főtiszt. püspök ur augusztus 6-án érkezett haza Karlsbad-fürdőről s itthon még szükségessé vált három heti pihenés után a hivatali teendőik végzését jó egészségben ismét megkezdette.

Szeretettel köszöntjük a főpásztort s tartós jó egészséget kívánunk részére.

Az Erdélyi Muzem-Egylet folyó évi vándorgyűlése elnökül püspök urunkat választotta meg, ki augusztus 28-án Nagyenyeden tartott gyűlésen igen tartalmas és általános tetszést keltő megnyitó beszédet mondott, melyet a napi sajtó részletesen közölt.

E vándorgyűléssel kapcsolatosan főtiszt. püspök ur Dr. Gál Kelemen köri felügyelő-gondnok urral vizsgálatot tartott a nagyenyedi egyházközségünkben, honnan 30-án délután átmentek Marosujvárra és az ottani leányegyházközséget oly módon szervezték, hogy állandó segédlelkésze legyen s erre az állásra főtiszt. püspök ur Végh Mihály lelkészjelöltet nevezte ki.

A magyarsárosi népes felekezeti elemi iskolánknál a közoktatásügyi miniszter ur engedélyezte a második tanerő beállítását, mely állásra főtiszt. püspök ur Gálfi Julia okl. tanítónőt nevezte ki. Reméljük, hogy az új tanítónő — ki Gálfi András lelkes leánya és a múlt tanévben nyert képesítést — ifjú ambícióval és kötelességérzettel fog megfelelni fontos hivatásának. Jó sikert kívánunk!

A nyárádgálfalvi egyházközség pályázatot hirdetett a tanítónői állásra. Rédigerné Bartha Emília kapta a szavazatok többségét s őt a püspök ur ki is nevezte. Rédigerné kiváló szolgálati bizonyítványokkal rendelkezik s így reméljük, hogy felekezeti tanügyünk terén is kívánt sikerrel fog munkálkodni. Isten segítse!

A mészközi egyházközség most renováltatta ősrégi templomát és tornyát s új orgonát szereltetett. Az ünnepélyes átadás és felavatás szeptember 20-án vagy október 4-én lesz, melyen főtiszt. püspök ur és Dr. Varga Béla egyházi főjegyző is résztvesznek.

E. K. Tanács augusztus 17-én tartott ülést, melyen letárgyalta az 1931. évi költségvetést. Minden téren redukálásokat eszközölt. hogy a deficitet fokozatosan eltüntethesse, ami a pénzügyi bizottság körültekintő munkája alapján — reméljük — sikerülni is fog. Áldozatokat kell hozni mindenkinek pénzben és több munka vállalásával, mert ez ma minden téren így van.

Egyházunk anyagi helyzete szükségessé tette a szolgálati évüket betöltött tanárok nyugalomba bocsátását. Ez alapon E. K. T. kimondotta Pap Mózes, Vass Domokos és László Gyula tanárok nyugdíjazását. Önként kérte nyugdíjazását — egyházunk anyagi helyzetére való tekintettel is — Dr. Gál Kelemen tb. igazgató-tanár, kinek kérését a Tanács méltányolta s nyugalomba helyezését kimondotta. Méltányoló elismeréssel emlékezett meg az E. K. T. mindenik tanár 40 évi buzgó munkásságáról, de külön kiemelte Dr. Gál Kelemen tb. igazgató-tanárnak a tan- és nevelésügy érdekében kifejtett kiváló munkásságát.

Az E. K. Tanács kimondotta, hogy megtakarítás szempontjából a megürült állásokat új rendes tanárokkal nem tölti be, hanem csak helyettes és óraadó tanárokat alkalmaz. A számtan-fizikai tan-szék a kolozsvári főgimnáziumnál — a szertár kezelése miatt — betöltendő lévén, erre, szűkebbkörű pályázati hirdetés alapján, Bálint Domokos székelykereszturi tanár afia pályázott, kit az E. K. Tanács meg is választott.

Megállapította az E. K. Tanács a székelykereszturi főgimnázium 1931/32. évi költségvetését s kimondotta, hogy az algimnázium (I—IV. oszt.) fenntartásához 650.000 leu központi segéllyel járul hozzá.

A kolozsvári unitárius egyházközség tervezett házépítési ügyét nem hagyta jóvá az E. K. Tanács, mert a szükséges amortizációs kölcsön nyújtására nem látott megfelelő garanciát.

A székelykereszturi gazdasági iskola megnyitására megette a szükséges előkészületeket. Dr. Nagy Endre gazd. egyleti titkárt megbízta az igazgatói teendők végzése mellett az iskola beindításával és Dr. Elekes Dénes főgimnáziumi felügyelő-gondnokot felkérte, hogy a felügyelő-gondnoki tisztelet ez iskolánál is vállalja el.

Az E. K. Tanács, a kollégiumi igazgatóság javaslatára, Dr. Ferenczy Sándor óraadó tanárt a természetrajzi szakra helyettes tanárnak megválasztotta.

Amerikai hitrokon testvéreink irántunk való érdeklődésüknek újabb bizonyítékát adták azáltal, hogy Dr. Dexter és neje európai körutjukban felkerestek minket. Több napig időztek itt és dr. Varga Béla főjegyző kalauzolása mellett több vidéki egyházközséget látogattak meg. Dr. Dexter jelentős állást tölt be az Amerikai Unitárius Társulatnál, neje pedig az Unitárius Nőszövetségénél. Itt időzésük alatt a püspök ur és családja fogadták a vendégeket. Egy heti időzés után Magyarországra mentek.

A főtit. Püspök ur az őszi folyamán püspöki vizsgálatot akart tartani az aranyos-tordai egyházköriben, de az egyházkör és egyházközségek vezetői, a nyomoruságos gazdasági helyzetre és állapotokra való tekintettel, kérték a vizsgálat elhalasztását. Püspök ur a kérést figyelembe vette.

Szent-iványi Sándor kolozsvári lelkész, lapunk szerkesztője, az Udvarhelykörüi D. F. Egylet meghívására Gyepesben előadást tartott s ez utjával és nyári időzésével kapcsolatban az egyházkör több egyházközségét meglátogatta, azokban előadást tartott és prédikált. Mindez — a körüi esperes jelentése szerint — igen élénk elevenítő hatással volt népünk lelki életére s kivánatosnak tartja az ilyen időnkénti látogatásokat. Ez a jelentés is arra int, hogy áldozunk többet misszióra!

Cseh-szlovák unitáriusok. Közel a Moldva folyó partjához, szemben a császárok híres hidjával egy ősrégi épület öt-hatszázéves falait bontogatják. Az ős-huszita világ rejtett emlékeiről most egy írásos kő, majd egy rejtett szoba falai tesznek tanúságot. Az ős épület homlokfalát védi a történelmi emlékek törvénye, de benn új élet jeleit hirdetik a renovált falak, melyeken túl egy év alatt megszületik a jövő unitárius temploma s minden olyan helyiség, melyre a modern unitárius misszióknak szüksége lesz. Ha nem is gondolunk a dicső mártírság beszédes jeleire, boldog reménység ringat a jövő titkos ígérete fölött, mert lám egy lelkes reformátor: Dr. Capek vezér után két nő és három férfi apostol küldi szét négyezer unitárius hívó nevében az új unitárius evangéliumot. Ma már Prágán túl két új vidéki központunk van, de lesz több is.

.....

Alapítói díj 1000 leu, minek ellenében az Unitárius Közlöny ingyen jár!

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Lelkész-kibucszó Recsenyében. Julius 12-én megható templomi ünnepség keretében bucsuzott el Gál József nyugalomba vonuló lelkész a recsenyédi egyházközségtől, hol 41 évig végezte nagy szerénységgel és alázatossággal, de buzgó lelkiismeretességgel és elismerésre méltó kitartással a lekipásztori munkát. Egy élet munkaerejét, vasszorgalmát és törekvő buzgalmát áldozta Isten országá szolgálatára, gyülekezete s családja javára.

A népes kibucszó ünnepély a köztisztületnek és elismerésnek találó kifejezése volt. Gál József, mint rendes lelkész első és utolsó beszédét a recsenyédi templom szószékéről mondotta. A kettőnek gondolatai egybekapcsolódtak: akkor jó reménység töltötte be szívét, most Isten iránti hála és a hivekért továbbra is imádkozó apostoli szeretet. Távozó lelkész imája és bucsubeszéde után, Balázs András, köri esperes, alkalmi gondolatokkal gazdag beszéd keretében tolmácsolta az egyházi Főhatóság elismerését, méltatva Gál József érdemeit egyházi és egyházköri szempontból. Az Udvarhelyvidéki Lelkészkör nevében Sigmond J. elnök mondott szíves „istenhozzádot“ a mindig előzékeny és szíves kartársnak.

Az egyházközség különböző testületei következtek ezután s nemcsak szavakban mondtak bucsut a lelki atyának, hanem különböző ajándékokkal igyekeztek kedveskedni, hogy azok által a bucsúünnep emlékét maradandóbbá tegyék. Így: id. Máthé István a kebli tanács és egyházközség nevében, szíves szavak keretében, egy diszesen keretezett elismerő emlékiratot nyújtott át; Ráduly József a község részéről üdvözölte; Fekete Miklósné a Nőegylet nevében meleg hangon mondv bucsut, egy diszes virágtartót, ékes csokorral ajándékozott a távozó papnénak; Szabó Dénes az ifjuság képviselőjében egy imakönyv átadásával köszönte meg a gondos oktatást, majd 2 iskolás gyermek, Máthé Dénes és Fodor Eszter gyermekded közvetlenséggel elmondott beszéd kíséretében egy szép sétatálcát ajándékoztak az öreg lekipásztornak, kívánva, hogy használja sokáig. Végül Vári D., sztpáli lelkész, gyülekezete nevében mondott köszönetet a sok szolgálatért, melyet Gál József hosszú szolgálati ideje alatt ott is végzett és Pálfi Ákos a köri tanítórság részéről juttatta kifejezésre elismerését a csendben, de sikeresen munkálkodott lelkész iránt, élvezze sokáig a jól megérdemelt nyugalmat. S. J.

Papi nász. Benczédi Domokos, torockói pap szeptember hó 6-án délben tartotta esküvőjét Borbély Babával Kolozsvárt az unitárius templomban. Szép számu közönség gyűlt ide egybe, hogy tanuja lehessen a lélekemelő ünnepségnek. Az impozáns nászmenetben ott lehetett látni Torockó képviselőit is — egy pártás lányt, két menyecskét és két férfit — festői népviseletben. Az esketési szertartást a püspök ur végezte, bőséggel adván a sok megszivlelendő, értékes tanácsot az ifju párnak.

Esküvő után az új pár a násznép kíséretében a New-York szálló egy külön éttermébe vonult ebédre, honnan d. u. 4 órakor autókon kivonultak a fiatal pár új otthonába, Torockóra. Itt a papi ház pitvarában a nagy számban egybegyűlt hívek nevében Péterfy Gyula üdvözölte az ifjú párt, megindító hangon figyelmeztetve a fiatal papnét azokra a kötelességekre, amik rá ebben az erős, törhetetlen hitű, buzgó unitárius eklézsiában várnak. A beszédre Gálffy Zsigmond igazgató válaszolt násznagyi minőségben, megígérve, hogy a szárnya alatt ideérkezett új papné ismerni és teljesíteni fogja kötelességeit, amik rá különösen az unitárius nőmozgalmakban várnak fognak a jövőben. Ezután az új pár szeretteik és jóbarátaik kíséretében bevonult a szépen berendezett, barátságos új otthonba.

Később a községi vendéglő nagy termében mintegy 70 terítékes vacsora volt. Itt számos felköszöntőben éltették az új párt, kívánván nekik áldásos hosszú életet, kölcsönös megértést és zavartalan boldogságot. E jókívánatokhoz, úgy hisszük, lapunk olvasói is kész örömmel csatlakoznak.

Hetvenezerlejes alapítvány az első magyar gazdasági iskolának. A kitűnően szerkesztett „Mezőgazdasági Szemle“ havi folyóiratból vesszük a hírt, hogy egy szász birtokos, aki egyuttal a lap tulajdonosa is, felajánlott az unitárius egyház által alapított és ez év október 15-én megnyíló székelykereszturi téli gazdasági iskola számára 10.000 darab szőlőoltványt, két hold szőlő betelepítésére. Az alapítvány értékét véve, mintegy 70.000 lejre tehető. Schöppner Sámuel ur maga is kihangsúlyozza levelében, hogy ő szász nemzetiségű. Érdemes e dologgal kissé szembenéznünk. A szász Schöppner Sámuel laptulajdonosa a magyarnyelvű „Mezőgazdasági Szemlének“, 70.000 lejes alapítványt tesz egy most megnyíló magyar gazdasági iskola számára. Hová emelkedik fel így az alapítvány erkölcsi értéke? Micsoda fáklya lobban fel itt az erdélyi magyar kulturális küzdelmek sötét egén! Dicsérjük-e, méltassuk-e hosszasan Schöppner Sámuel sövényfalvi birtokos tettének jelentőségét, vagy megkérdezzük-e a súlyos sorscsapásoktól sújtott magyar gazdaközöniséget, hogy ott van-e legalább a Schöppner lapjának előfizetői között? Hogy megértette-e a beszédes tettet, s ha pénzzel nem, legalább egész szívvel és magyar lélekkel ott van-e a most megalakult első erdélyi magyarnyelvű gazdasági iskola mellett? Ugy érezzük, illetlenség lenne dörömbölni, amikor a lélek beszélt. Amikor átsuhan a magyar közéleten egy szivárvány. Galambósz ember küldötte. Nézetek fel reá reménységgel és küldjetelek egy áldást feléje.

Dr. N. E.

Pálffy István.

Az elmúlt nyár folyamán halt meg élete 80-ik évében Tarcsafalván. Egyszerű székely köznemes létére is méltónak ítéljük, hogy róla e lap hasábjain pár szóban megemlékezzünk. Mert Pista bácsi hosszú életén át olyan mintaszerűen vezette kis gazdaságát s maga is olyan becsületes, józan és takarékos életet folytatott, hogy példaképpen szolgált községe minden gazdaemberének. Aztán nemcsak magának élt, bár gyermekei virágkorukban elhaltak. Takarékos élte gyümölcseiben részeltetni kívánta nemcsak kiterjedt rokonságát, hanem egyházközségét is. A tarcsafalviak gyönyörű szavú, árpádkorabeli „szent harangja“ a háború áldozatául esett. Pista bácsi saját költségén öntetett másikat helyette. Jó karban tartott szép házát szintén az eklézsiának hagyományozta s ezen túl ott a tarcsafalvi unitárius fiatalok fog vendégszerető otthonra találni.

Az elmulást, a halált az egyszerű falusi emberek józan meglátásával szemlélte s csak olybá vette, mint a mindennapi esti nyugovóra térést. De a rendszerető gazda pontosságával erre a szükségképpen bekövetkező végre is gondosan előkészült: kijelölte nyugvóhelyét már régebben elköltözött áldott lelkű felesége mellett, elkészíttette, megíratta sírkövét, megvásárolta koporsóját és szemfedőjét. Meghagyta, hova és hogyan állítsák fel ravatalát s hogy ez is hibátlanul essék meg, próbaravatalozást rendezett: a temetkezési intézet emberével felállíttatta a nyújtópadozt a nagy házba, rátétette a koporsót, a szemfedőt, a koszorukat s hogy a kép annál elevenebben megmaradjon előtte, az így elkészített ravatalt lefényképezette.

Mikor aztán békével türt hosszas szenvedés után kiadta lelkét, a fénykép nyomán pontosan meg lehetett vetni az ágyat a hosszú éjszakára, éppen csak Pista bácsit kellett belefektetni. És ő ott nyugodtan alhatja a síri álmat. Mert szépen, értelmesen megfelelt az embert érdeklő két legsúlyosabb kérdésre: hogyan kell élni és hogyan kell meghalni.

(ma)

„Szívemet hozzád emelem”

*Női Imakönyv, szerkesztőségünkönél megrendelhető:
fehér kötés 200 L., bőrkötés 200 L., egyszerűbb bőrsarokkal 100., 80. és 60 Leu.*

Minden kézirat Szent-Iványi Sándor szerkesztő címére Cluj-Kolozsvár, Unitárius Kollégium küldendő

Kéziratokat nem adunk vissza!

Előfizetési ár: Egész évre 60 L. Magyarországra 90 L. Egyes szám ára 8 L. Akik a 60 L. egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egyet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapítódíj 1000 L. Minden pénz GÁIFI Lőrinc egyleti pénztárhoz küldendő.

Nyon atott „Corvin“-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca)17